

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*

THE DEVELOPMENT OF ACTIVE LEARNING ACTIVITY PACKAGE TO PROMOTE CRITICAL THINKING AND COMMUNICATION CREATIVE COMPETENCIES FOR FIRST-YEAR TEACHER STUDENT FACULTY OF EDUCATION RAJABHAT UNIVERSITY NAHHON SI THAMMARAT

ประภาศรี เพชรมนต์*, ศึกษา เบญจกุล

Prapasri Pechmon*, Sueksa Benjakul

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Education, Rajabhat University Nakhon Si Thammarat, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: prapasri_pec@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมี วิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้กลุ่มเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสังเกต และบันทึกการสนทนากลุ่มเก็บข้อมูลโดย แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม แบบประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมโดย ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และแบบสอบถาม ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม สถิติที่ใช้วิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหา ประสิทธิภาพ E1/E2 ผลการวิจัยพบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 ประกอบด้วย 3 ชุดย่อย มีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ E1/E2 ตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75/75 และความพึงพอใจของ นักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสามารถส่งเสริมการเรียนรู้การสอนได้

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก, ส่งเสริมสมรรถนะ, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ, การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์, นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1

Abstract

The objectives of this research were to develop active learning activity sets to enhance critical thinking competency and creative communication for first-year teacher students, to determine the efficiency of the developed active learning activity sets, and to study student satisfaction towards the activity sets. This study employed a mixed-method research design using research and development methodology. The sample consisted of 30 first-year students from the Bachelor of Education program at the Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, selected through cluster random sampling using class groups as sampling units. Research instruments included interview forms, observation records, and focus group discussion records. Data were collected through questionnaires, focus group discussions, expert evaluation forms for activity sets, assessment forms for critical thinking and creative communication competencies, and satisfaction questionnaires. Statistics used included mean and standard deviation, with data analyzed using E1/E2 efficiency criteria. The research findings showed that the active learning activity sets for enhancing critical thinking competency and creative communication for first-year teacher students consisted of 3 sub-sets, with overall quality at the highest level. The activity sets achieved the efficiency criteria of E1/E2 at 75/75 percent, and student satisfaction towards the activity sets was at the highest level. The active learning activity sets were found to effectively support teaching and learning.

Keywords: Active Learning Activity Sets, Competency Enhancement, Critical Thinking, Creative Communication, First-Year Teacher Students

บทนำ

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ที่ส่งเสริมประสบการณ์การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารหลากหลายรูปแบบ สามารถสะท้อนการคิดของผู้เรียนที่มีต่อมุมมองแนวคิด การแก้ปัญหา การเรียนรู้ของตนเองในการเรียนรู้ร่วมกัน กระบวนการเรียนรู้มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การคิด มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และส่งเสริมการนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหาในอนาคต ทั้งการศึกษาเรียนรู้ การทำงาน การใช้ชีวิต การเข้าสังคมได้ ครูผู้สอนจะต้องสร้างหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและเนื้อหาการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัล และสามารถประยุกต์ใช้ศักยภาพของไอซีทีไปใช้เป็นเครื่องมือ (Tool) ในการพัฒนาผู้เรียนได้ (ฉัตรชัย หวังมีจมี และ อนุชญา นัยพัฒน์, 2560) รวมไปถึงเป็นกระบวนการที่สร้างการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในยุคดิจิทัล ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับผู้เรียนในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากในปัจจุบัน (เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม และไชยยศ มิ่งศิริธรรม,

2566) ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงลึกนั้น สามารถเพิ่มผลผลิต แรงจูงใจ และประสิทธิภาพของนักเรียนได้เป็นอย่างมาก การพัฒนาครูจึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนได้ (Saleh, E., 2024)

สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการนำความรู้ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ มาใช้ในการทำงาน การใช้ชีวิตและการแก้ปัญหา การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการเรียนการสอน ตามวัตถุประสงค์ การเรียนรู้เชิงสมรรถนะที่สังเกตเห็นได้ และวัดได้เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ความรู้ ทักษะ ที่แท้จริงและใช้เวลาในการเรียนรู้ โดยการคิดและการลงมือทำด้วยตนเองของผู้เรียน และพัฒนาก้าวหน้าไปเป็นลำดับ แต่ความสามารถของตนเองผ่านกระบวนการวัดและประเมินฐานสมรรถนะ ซึ่งจะเน้นการวัดผลการเรียนรู้จากพฤติกรรมลงมือทำหรือปฏิบัติที่สามารถแสดงออกถึงสมรรถนะตามที่กำหนด (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นการเรียนที่เปิดกว้างในแง่ของความหลากหลายในความถนัด ซึ่งในขณะเดียวกันก็เข้าใจความเป็นปัจเจกของบุคคลที่มีความแตกต่าง นับเป็นความก้าวหน้าในการเรียนการสอนไปอีกขั้นหนึ่ง ที่ทำให้สามารถมองการเรียนการสอนในหลายมิติมากขึ้น โดยในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับครูมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจกับการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของการเปลี่ยนแปลง จำเป็นที่จะต้องใช้การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เป็นหลัก (Beghetto, R. A. & Madison, E., 2022) การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสอนการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและการสืบค้นของผู้เรียน เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้ทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน และการพูดเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้และเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน นักศึกษามีเจตคติที่ดีในการใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียน โดยเฉพาะรูปแบบการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) รูปแบบการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ไปพร้อมกับการปฏิบัติจริง นอกจากจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้แล้ว ยังสามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้ในเวลาเดียวกัน โดยรูปแบบการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงนี้ ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม ในการแสวงหาความรู้ร่วมกัน และนำความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้ ก่อให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พร้อมนำไปสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 (ธนาพันธุ์ ณ เชียงใหม่, 2567)

การศึกษาระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการเรียนการสอนควรเล็งเห็นช่องว่างและแนวทางเติมเต็มการเรียนรู้ ประการสำคัญ การพัฒนาทักษะพื้นฐานอย่างการรู้หนังสือ การสื่อสาร จำเป็นต้องพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งครอบคลุมการแก้ปัญหา การใช้เหตุผลเชิงวิเคราะห์ และความสามารถในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ (Damme, D. & Zahner, D., 2022) นอกจากคุณภาพครูจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนหรือคุณภาพการศึกษาโดยตรงที่กล่าวแล้วนั้น การปฏิรูปการศึกษาต้องปฏิรูปครูให้สามารถพัฒนาสมรรถนะของตนเองเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อให้ตอบสนองและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2563 ประกอบด้วย มาตรฐานวิชาชีพฐานสมรรถนะของครูสภา 2561 สมรรถนะครูของกระทรวงศึกษาธิการ มคอ.1 ของคุรุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และพระบรมโชบาย 4 ประการ ด้วยเหตุนี้การยกระดับมาตรฐานและสมรรถนะบัณฑิตครู โดยพัฒนาแนวทางการสอนและการจัดกิจกรรมที่

เน้นผลลัพธ์ให้เป็นครุฑนักคิด พร้อมกับการปลูกฝังบ่มเพาะทักษะทางด้านความรู้ การรู้เท่าทันอารมณ์ สังคม เทคโนโลยี ในกระบวนการพัฒนานักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะพื้นฐานหลายด้าน ทั้งการอ่านการเขียน เทคโนโลยีในการสืบเสาะแสวงหาความรู้ พัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวให้อยู่รอดปลอดภัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ดวงใจ ชนะสิทธิ์ และอรพรรณ ตูจินดา, 2565) จากการศึกษาของ มนสิข สิริสมบุญณ์ ได้นำเสนอกลยุทธ์การจัดเรียนรู้ในมุมมองใหม่ที่มียอดประกอบในเชิงระบบ 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ซึ่งถือเป็นแนวทางในการการวิจัยในครั้งนี้ได้ (มนสิข สิริสมบุญณ์, 2567)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ (Integrated Learning) ในรูปแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนรู้สมัยใหม่ ที่เน้นส่งเสริมการคิดขั้นสูง ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกในการสื่อสาร สมรรถนะการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องเหมาะสมภายใต้ความเข้าใจอันดีในบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
2. เพื่อหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ใช้ระเบียบวิธีวิจัย แบบการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบ่งกลุ่ม โดยใช้กลุ่มเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย 1) เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรม ได้แก่ 1.1) แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ มีลักษณะเป็น

ประเด็นการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ของผู้สอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับครู และ 1.2) แบบตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Rating Scale) คือ 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย และ 1 น้อยที่สุด สำหรับผู้เชี่ยวชาญใช้ประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมในด้านจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม ลักษณะชุดกิจกรรม และรูปแบบชุดกิจกรรม 2) เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ประกอบด้วย 2.1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ 2.2) แบบประเมินสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ใช้สำหรับประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน หลังการใช้ชุดกิจกรรม และ 2.3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Rating Scale) คือ 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย และ 1 น้อยที่สุด เครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยอาศัยความเห็นร่วมของคณะผู้วิจัยพิจารณาความสอดคล้องของประเด็นหรือข้อคำถามที่กำหนดประเด็นที่ต้องการเก็บข้อมูล รวมทั้งความเหมาะสมของการใช้ภาษา สำหรับแบบประเมินสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ แบบทดสอบเพื่อหาประสิทธิผลของชุดกิจกรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม สร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่า IOC โดยเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ดังนี้ ขั้นที่ 1 R1 การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุดกิจกรรม โดยจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับครู โดยการสนทนากลุ่ม จำนวน 5 คน ศึกษาวิเคราะห์บริบท สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ขั้นที่ 2 D1 ยกร่างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคณะผู้วิจัย จำนวน 5 คน ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดของรายวิชา 1 ครั้ง นำข้อมูลมาออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 3 ครั้งภายในระยะเวลา 1 เดือน ขั้นที่ 3 R2 ตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรม นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ที่ยกร่างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพ ขั้นที่ 4 D2 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง และนำชุดกิจกรรมไปหาประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 และ 2) สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลาในการทดลอง 1 ชุด จำนวน 4 ชั่วโมงรวมเป็น 3 ชุด 12 ชั่วโมง ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเก็บข้อมูลภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมจำนวน 3 ชุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพื่อยกร่างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา 2) วิเคราะห์คุณภาพของชุดกิจกรรมจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้สูตร

การหาประสิทธิภาพ E1/E2 จากการทดลองใช้ภาคสนามโดย E1 หมายถึงคะแนนระหว่างเรียนและ E2 คือ คะแนนกิจกรรมหลังเรียน และ 4) วิเคราะห์ความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชสามารถแบ่งเป็นองค์ประกอบได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมี
 วิจารณ์ญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผลการตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมและรายด้านสามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณภาพของชุดกิจกรรม

ด้าน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความหมาย
	1	2	3			
1. ด้านจุดประสงค์	5.00	5.00	4.67	4.89	.192	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหา	4.67	4.67	4.67	4.67	.000	มากที่สุด

ตารางที่ 1 คุณภาพของชุดกิจกรรม (ต่อ)

ด้าน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความหมาย
	1	2	3			
3. กิจกรรม	4.67	4.67	4.67	4.67	.000	มากที่สุด
4. ลักษณะชุดกิจกรรม	5.00	4.67	4.67	4.78	.192	มากที่สุด
5. รูปแบบชุดกิจกรรม	4.67	4.67	4.67	4.67	.000	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.83	4.75	4.67	4.75	.083	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าคุณภาพของชุดกิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา
รายด้าน คุณภาพด้านจุดประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านลักษณะชุดกิจกรรม ส่วนด้านเนื้อหา
กิจกรรม และด้านรูปแบบชุดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

2. ผลจากการหาประสิทธิภาพของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิด
อย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยนำเสนอค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมจากการทดลองใช้ภาคสนามได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมี
วิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 ภาคสนาม จำนวน 30 คน

ชุดกิจกรรม	คะแนนระหว่างการใช้ชุดกิจกรรม		คะแนนหลังการใช้ชุดกิจกรรม	
	ใช้ชุดกิจกรรม (40 คะแนน)	ร้อยละ	ชุดกิจกรรม (20 คะแนน)	ร้อยละ
ชุดที่ 1 เรื่อง ขวัญแห่งเหตุการณ์	30	75	15	75
ชุดที่ 2 เรื่อง หอคอยอรุณ	32	80	16	80
ชุดที่ 3 เรื่อง กลัวยมหัทศจรย	35	87.5	15	75
รวม	127	317.5	63	315
เฉลี่ย	31.75	79.38	15.75	78.75
เฉลี่ยร้อยละ (E1/E2)	79.38	79.38	78.75	78.75

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิด
อย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยระหว่างการใช้ชุด
กิจกรรม 31.75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.38 และคะแนนหลังการใช้ชุดกิจกรรม 15.75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ
78.75 ซึ่งแสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสาร
อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 เป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
คือ 79.38/78.75

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรม จำนวน 30 คน จากการทดลองใช้ภาคสนาม
และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ข้อคำถาม	แปลผล		
	Mean	S.D.	ความหมาย
ด้านการบริหาร			
1. การประชาสัมพันธ์กิจกรรม	4.14	0.38	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของระยะเวลา (จำนวนชั่วโมง, จำนวนวัน)	4.57	0.53	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม	4.43	0.53	มากที่สุด
4. รูปแบบของกิจกรรม	4.43	0.53	มากที่สุด
ด้านเนื้อหาและกิจกรรม			
1. ประเด็นและเนื้อหา	4.57	0.53	มากที่สุด
2. การนำเสนอเนื้อหา	4.57	0.53	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.57	0.53	มากที่สุด
ด้านผลที่ได้รับ			
1. ได้รับความรู้ แนวคิด ทักษะและประสบการณ์ใหม่ ๆ จากกิจกรรม	4.57	0.53	มากที่สุด
2. สามารถนำสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ไปใช้ในการเรียน	4.43	0.53	มากที่สุด
3. สิ่งที่ได้รับจาก กิจกรรมครั้งนี้ตรงตามความคาดหวัง	4.57	0.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.49	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ด้านเนื้อหาและกิจกรรม รองลงมา คือ ด้านผลที่ได้รับ และด้านการบริหาร ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ แนวคิดและหลักการ วัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรม เนื้อหาและโครงสร้างของชุดกิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย ขวาทันเหตุการณ์ หอคอยรอรัก กล้วยมหัศจรรย์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย Inhouse training Brain gym Story telling และ Monitoring เยี่ยมชั้นเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ใบความรู้ ใบกิจกรรม สื่อดิจิทัล Padlet Clip video PPT การวัดและประเมินผล โดยการ ทดสอบ สะท้อนคิด สังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งชุดกิจกรรมที่

พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยครั้งนี้ นอกจากมีกรอบของเนื้อหาที่กำหนดตามวัตถุประสงค์แล้ว ยังคงมุ่งเน้นไปยังทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อีกทั้งยังมีการวัดและประเมินผล มีการสะท้อนคิด สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัยธร วิชัยดิษฐ์ และจิตตณรงค์ เอี่ยมสำอาง ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย 2) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่พัฒนาขึ้น และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงวัยที่ได้รับใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่พัฒนาขึ้น ตัวอย่าง คือ ผู้สูงวัยในตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบวิเคราะห์เอกสาร 3) แบบตรวจสอบความเหมาะสม 4) ชุดกิจกรรมและคู่มือการใช้ชุดกิจกรรม 5) แบบประเมินคุณภาพชีวิต 6) แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ และ 7) ประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 6 ส่วน คือ 1.1) หลักการ 1.2) วัตถุประสงค์ 1.3) กิจกรรม 3 กิจกรรม ได้แก่ 1.3.1) กิจกรรมเพื่อร่างกายแข็งแรง 1.3.2) กิจกรรมอาหารเพื่อสุขภาพ และ 1.3.3) กิจกรรมยามว่างเพื่อสุขภาพ 1.4) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 1.5) การวัดและประเมินผล และ 1.6) ปัจจัยสนับสนุนและคู่มือใช้ชุดกิจกรรม มีค่าความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด 2) คุณภาพชีวิตผู้สูงวัยหลังการใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผู้สูงวัยมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นโดยเห็นว่าชุดกิจกรรมมีความเหมาะสม เป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงวัย (วินัยธร วิชัยดิษฐ์ และจิตตณรงค์ เอี่ยมสำอาง, 2567)

ประสิทธิภาพของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 79.38/78.75 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของอาจารย์ผู้สอน นำข้อมูลที่ได้ไปร่างชุดกิจกรรม นำไปหาประสิทธิภาพแบบ 1:1 กลุ่มเล็ก และภาคสนาม ซึ่งทุกขั้นตอนชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฒิชากร ปริญากาญจน์ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องการบวก และการลบเลข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI เพื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI และประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องการบวกและการลบเลข ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการให้มีการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ชุดกิจกรรม จำนวน 2 ชุด คือ ผีกลบกลบและสนุกลบ และ สนุกลบพาเพลิน การทดลองใช้ชุดกิจกรรม พบว่า

ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 83.00 81.50 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนการประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมพบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้เรื่องการบวกและการลบเลขหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมากกว่าร้อยละ 40 และนักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าร้อยละ 80 โดยมีคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 81.50 ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก (ศิชากร ปริญากาญจน์, 2562)

ความพึงพอใจต่อการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ด้านเนื้อหาและกิจกรรม รองลงมา คือ ด้านผลที่ได้รับ และด้านการบริหาร ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่านักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมนั้นมีความพึงพอใจเกี่ยวกับเนื้อหาของชุดกิจกรรม ความพึงพอใจในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญจลักษณ์ ถวาย ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการตลาด สำหรับผู้ประกอบการของวิสาหกิจชุมชน ผึ้งธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการพัฒนาชุดกิจกรรม พบว่า ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อการอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมในระดับมาก (ปัญจลักษณ์ ถวาย, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ ได้พบองค์ความรู้ใหม่ เป็นรูปแบบการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถเขียนเป็นรูปโมเดลได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ ได้องค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการบูรณาการองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้านเข้าด้วยกัน ได้แก่ 1) แนวคิดและหลักการ เพื่อกำหนดทิศทางที่ชัดเจนของชุดกิจกรรม 2) วัตถุประสงค์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้ผู้ใช้ชุดกิจกรรมเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรมนั้น ๆ 3) เนื้อหาและโครงสร้างของชุดกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้ 4) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เป็นแบบแผนลำดับขั้นตอนในการใช้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ เป็นเครื่องมือประกอบในการเรียนรู้ และ 6) การวัดประเมินผล เพื่อที่จะได้ทราบถึงผลลัพธ์ของการใช้ชุดกิจกรรม ความโดดเด่นของชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเป็นการผสมผสานวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้ง Inhouse training, Brain gym, Story telling และ Monitoring พร้อมทั้งใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยทั้งแบบดั้งเดิมและดิจิทัล ผลการทดสอบประสิทธิภาพ พบว่า ชุดกิจกรรมมีค่า E1/E2 เท่ากับ 79.38/78.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ นวัตกรรมนี้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ความสำคัญกับการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน การใช้สื่อที่หลากหลาย และการประเมินผลแบบองค์รวม องค์ความรู้นี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่น ๆ ของนักศึกษาครู รวมถึงการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่มุ่งพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการสื่อสารของนักศึกษาครูในยุคที่การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดและการสื่อสารของนักศึกษาครูถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง จากการศึกษาวิจัยได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้หลัก ได้แก่ “ข่าวทันเหตุการณ์” “หอคอยอรourke” และ “กล้วยมหัศจรรย์” โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้ง Inhouse training, Brain gym และ Story telling ผสานกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่าง Padlet และสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีค่า E1/E2 เท่ากับ 79.38/78.75 และได้รับความพึงพอใจจากผู้เรียนในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ความสำเร็จของชุดกิจกรรมนี้เกิดจากการออกแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้สื่อที่หลากหลาย และการประเมินผลแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ นอกจากนี้ ยังมีการติดตามและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรม Monitoring องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะในการผลิตครูยุคใหม่ที่ต้องมีทักษะการคิดขั้นสูงและความสามารถในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เพื่รองรับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ควรศึกษารายละเอียดของชุดกิจกรรมให้เข้าใจและจัดเตรียมสื่อ ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้น่าสนใจหรืออาจมีการดัดแปลงให้เหมาะสม เพื่อให้การทำกิจกรรมในแต่ละชุดของนักศึกษาดำเนินไปอย่างมีลำดับขั้นตอน และบรรลุวัตถุประสงค์ 2) ควรศึกษาวิจัยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เปรียบเทียบกับสมรรถนะอื่น ๆ เช่น สมรรถนะ

การคิดขั้นสูง สมรรถนะการจัดการตนเอง เป็นต้น เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ในศาสตร์อื่น ๆ 3) ควรพัฒนาต่อยอดชุดกิจกรรมแบบออนไลน์ หรือแบบผสมผสานให้ตอบสนองความต้องการจำเป็นและแนวโน้มการจัดการเรียนรู้ที่ทันยุคสมัย และ 4) ควรมีการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ในระดับชั้นป้อน เพื่อให้ให้นักศึกษาในระดับชั้นนั้น ๆ สามารถพัฒนาสมรรถนะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ได้ รวมถึงการศึกษาโครงสร้างของชุดกิจกรรมให้ชัดเจน และวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงระยะเวลา เนื้อหาและกิจกรรมของแต่ละชุดอย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม และไชยยศ มิ่งศิริธรรม. (2566). การเรียนรู้ที่ยั่งยืนในยุคดิจิทัล. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). คู่มือการนำกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา.
- ฉัตรชัย หวังมีจมี และองอาจ นัยพัฒน์. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียน เปลี่ยนสมรรถนะ. *Journal of Intelligence*, 12(2), 47-63.
- ฉิชากร ปริญาภาณูจน์. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องการบวก และการลบเลข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 17(2), 115-128.
- ดวงใจ ชนะสิทธิ์ และอรพรรณ ตูจินดา. (2565). การพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 14(1), 21-36.
- ธนาพันธุ์ ณ เชียงใหม่. (2567). การใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารในด้านวรรณกรรมเพื่อการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครู. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 18(2), 87-99.
- ปัญญาลักษณ์ ถวาย. (2565). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการตลาด สำหรับผู้ประกอบการของวิสาหกิจชุมชน ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร . *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 18(3), 19-36.
- มนสิข ลิทธิสมบูรณ์. (2567). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 8(1), 164-172.
- วินัยธร วิชัยดิษฐ์ และจิตณรงค์ เอี่ยมสำอาง. (2567). การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูด้านคุณธรรม จริยธรรม. *วารสาร มจร กาญจนปริทรรศน์*, 4(2), 195-210.
- Beghetto, R. A. & Madison, E. (2022). Accepting the challenge: Helping schools get smarter about supporting students' creative collaboration and communication in a changing world. *Journal of Intelligence*, 10(4), 80. <https://doi.org/10.3390/jintelligence10040080>.
- Damme, D. & Zahner, D. (2022). Does Higher Education Teach Students to Think Critically?. Bangkok: OECD Publishing.

Saleh, E. (2024). Implementing Active Learning Strategies in Teaching Math and English for Cycle 1 Learners. *Journal of Scientific Development for Studies and Research (JSD)*, 5(19), 266-284.